

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики

16 квітня 2020 р. № 124

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО
СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
ЩОДО ЕКСПОРТУ/ІМПОРТУ ПРОДУКЦІЇ
(ТОВАРІВ, ПОСЛУГ) ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
ТА ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ**

Київ – 2020

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту короткотермінової статистики Петренко І. С.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо експорту/імпорту продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання (далі – Методологічні положення) містять опис основних методів і правил проведення цього державного статистичного спостереження, а також порядку поширення та використання його результатів.

Методологічні положення підготували працівники департаменту короткотермінової статистики Державної служби статистики України.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 15.11.2019 № КПУМ/24-19).

Державна служба статистики України:

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601, Україна
- телефони: (044) 287-50-11
- факс: (044) 235-37-39
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- вебсайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Передмова	4
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Загальні положення	5
II. Основні поняття та терміни	5
III. Методологічні та організаційні засади проведення державного статистичного спостереження.....	5
1. Мета та основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
2. Джерела інформації державного статистичного спостереження..	6
3. Система показників державного статистичного спостереження..	6
IV. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліків респондентів державного статистичного спостереження.....	7
1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	7
2. Актуалізація сукупності та переліку респондентів державного статистичного спостереження	7
V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних.....	8
1. Методи проведення державного статистичного спостереження..	8
2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження.....	8
VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження.....	9
VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження	9
VIII. Поширення результатів державного статистичного спостереження.....	10
IX. Перегляд даних державного статистичного спостереження.....	11
Список використаних джерел.....	12

Передмова

Метою розроблення цих Методологічних положень є визначення основних характеристик державного статистичного спостереження, його джерел та системи показників, загальних принципів і критеріїв формування сукупності одиниць і переліку респондентів, порядку використання та поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Скорочення та умовні позначення

ДСС	– державне статистичне спостереження;
Держекспортконтроль	– Державна служба експортного контролю України;
КЗЕП	– Класифікатор зовнішньоекономічних послуг;
СКВ	– Статистична класифікація валют;
СККС	– Статистична класифікація країн світу;
<i>T</i>	– рік, у якому здійснюється формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату;
УКТЗЕД	– Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;
форма № 1-ЕІО (місячна)	– форма № 1-ЕІО (місячна) "Звіт про експорт/імпорт продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання".

I. Загальні положення

1. Ці Методологічні положення визначають перелік показників і методи проведення ДСС зі статистики експорту/імпорту продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання, порядок використання та поширення його результатів.

2. Методологічні положення ґрунтуються на нормах Закону України "Про державну статистику", наказів Держстату від 15.02.2017 № 41 "Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики", від 17.08.2018 № 170 "Про затвердження Принципів діяльності органів державної статистики України" та ураховують положення Указу Президента України від 24.12.2002 № 1207/2002 (зі змінами) "Про додаткові заходи щодо вдосконалення контролю у сфері міжнародного військово-технічного співробітництва".

II. Основні поняття та терміни

Для цілей цих Методологічних положень терміни й поняття вживаються в значеннях, визначених Законом України від 20.02.2003 № 549-IV "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання", наказом Служби безпеки України від 12.08.2005 № 440 "Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.08.2005 р. за № 902/11182 (зі змінами), а також наведених у Положенні про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 16.12.2009 № 481, та глосарії до плану статистичного спостереження, затверджене наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498.

III. Методологічні та організаційні засади проведення державних статистичних спостережень

1. Мета та основні характеристики державних статистичних спостережень

1. Метою ДСС є формування інформації щодо експорту/імпорту продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання суб'єктами господарювання за дозволами, отриманими від Держекспортконтролю, для моніторингу фактичних міжнародних передач цієї продукції.

2. ДСС охоплює:

юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які здійснювали

експорт/імпорт продукції військового призначення та подвійного використання за дозволами Держекспортконтролю на право здійснення відповідної міжнародної передачі товарів, послуг.

3. ДСС використовує збір даних безпосередньо від респондентів та має такі основні характеристики:

- 1) вид ДСС:
за ступенем охоплення одиниць: суцільне;
за часом реєстрації даних: поточне;
- 2) періодичність ДСС: місячна;
- 3) організаційна форма ДСС: статистична звітність;
- 4) спосіб ДСС: документальний облік;
- 5) одиниця ДСС: підприємство, фізична особа-підприємець;
- 6) респондент ДСС: юридична особа, фізична особа-підприємець;
- 7) органи, які здійснюють ДСС: Держстат, ТОД;
- 8) класифікатори, що використовуються при проведенні ДСС: СККС, УКТЗЕД, СКВ, КЗЕП.
- 9) місце проведення ДСС: регіони України.

2. Джерела інформації державних статистичних спостережень

Джерелами інформації ДСС є:
дані за формою № 1-ЕІО (місячна);
інформація з переліку дозволів на право здійснення експорту/імпорту контрольованих товарів, отримана від Держекспортконтролю.

3. Система показників державного статистичного спостереження

Показниками ДСС є:
обсяг експорту продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання;
обсяг імпорту продукції (товарів, послуг) військового призначення та подвійного використання.

IV. Формування та актуалізація сукупностей одиниць і переліків респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно у січні року *T*.

2. Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

3. Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі переліку суб'єктів господарювання, які отримали дозволи на право здійснення експорту/імпорту контрольованих товарів, наданих Держекспортконтролем станом на 01 січня звітного року *T*.

4. Сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, дорівнює генеральній сукупності одиниць.

5. На основі сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується перелік респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна), до якого включаються юридичні особи, фізичні особи-підприємці, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

2. Актуалізація сукупності одиниць та переліку респондентів державного статистичного спостереження

1. Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна) здійснюється у квітні, липні та жовтні року *T*.

2. Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна) здійснюється на державному рівні.

3. Актуалізація сукупності одиниць здійснюється для кожного звітного періоду в II-IV кварталах року *T*.

4. Причинами актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна) є надходження нових дозволів для суб'єктів господарювання на право здійснення експорту/імпорту контрольованих товарів.

5. Джерелом інформації для актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна) є інформація з переліку дозволів на право здійснення експорту/імпорту контрольованих товарів станом на останній квартал.

6. На основі актуалізованої сукупності одиниць ДСС формується перелік респондентів за формою № 1-ЕІО (місячна), до яких уключаються юридичні особи та фізичні особи-підприємці, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

V. Проведення державного статистичного спостереження та обробка даних

1. Методи проведення державного статистичного спостереження

1. Збір і обробка даних ДСС здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів щодо охорони державної таємниці та службової інформації.

2. Респонденти надають звіти на паперових носіях в терміни, зазначені на бланку форми, визначають і проставляють на бланку форми гриф обмеження доступу.

3. Інформація зі звітів, отриманих від респондентів, узагальнюється ТОД і передається на державний рівень поштою, фельд'єгерською службою України та уводиться у відповідну систему електронної обробки статистичної інформації.

2. Основні етапи обробки даних державного статистичного спостереження

1. Під час обробки звітів від респондентів здійснюються такі види контролю:

зовнішній контроль – перевірка форм щодо ідентифікації респондента, правильності оформлення реквізитів, повноти записів;

арифметичний контроль – перевірка правильності співвідношення окремих значень показників форми.

За підсумками результатів проведення контролю, з метою визначення причин виявлених помилок, може здійснюватися зв'язок з респондентами, а в разі виявлення помилок респондент подає виправлений звіт.

2. Результати ДСС узагальнюються по Україні, за країнами світу, за видами товарів за УКТЗЕД та за видами послуг за КЗЕП.

3. Інформація про експорт/імпорт послуг військового призначення та подвійного використання за ДСС щоквартально ураховується в результатах

державного статистичного спостереження "Зовнішня торгівля послугами".

VI. Забезпечення якості даних державного статистичного спостереження

1. Для забезпечення якості даних, які отримуються шляхом збору інформації безпосередньо від респондентів, застосовується контроль рівня надання звітів респондентами, залученими до ДСС, а також аналіз причин їх ненадання. Очікуваний рівень відповідей для ДСС становить 100%. Для його досягнення у разі відсутності звіту використовують метод безпосереднього контакту з респондентом для повторного нагадування та з'ясування причин неотримання звіту.

2. Для контролю якості результатів ДСС здійснюються:

аналіз даних у часі (порівняння з попереднім періодом звітного року та відповідним періодом попереднього року, попереднім роком);

аналіз даних у просторі (на державному та обласному рівні – по підприємствах).

VII. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації державного статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС на всіх етапах обробки статистичної інформації здійснюється відповідно до вимог статті 21 Закону України "Про державну статистику", статей 6, 18, 20, 21 Закону України "Про інформацію", статей 6, 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації", статей 3, 8, 18, 31, 39 Закону України "Про державну таємницю", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів Європейського Союзу.

2. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності реалізуються такі заходи:

1) захист первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) публічне нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

3. При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного із показників, що перелічені в пункті 1 глави 3 розділу III цих Методологічних положень.

Загроза розкриття первинних даних установлюється за правилом порогового значення, згідно з яким значення статистичного показника є вразливим, якщо у ньому міститься менше статистичних одиниць, ніж визначено пороговим значенням (порогове значення повинне бути щонайменше три). Зведені підсумки, які визначені вразливими, не оприлюднюються.

4. Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

VIII. Поширення результатів державних статистичних спостережень

1. Відповідно до вимог статті 21 Закону України "Про державну статистику" та Зводу відомостей, що становлять державну таємницю (наказ Служби безпеки України від 12.08.2005 № 440 (зі змінами)), статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді з додержанням законодавства про державну таємницю.

2. Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 939 "Порядок організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях" та від 19.10.2016 № 736 "Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію" зазначена інформація не підлягає публікації.

3. Інформацію за результатами ДСС Держстат надає:

1) Офісу Президента України (на виконання пункту 6 Указу Президента України від 24.12.2002 № 1207/2002 (зі змінами) "Про додаткові заходи щодо вдосконалення контролю у сфері міжнародного військово-технічного співробітництва);

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) за запитами користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством.

ІХ. Перегляд даних державних статистичних спостережень

Перегляд даних ДСС не здійснюється.

Директор департаменту
короткотермінової статистики

Ірина ПЕТРЕНКО

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 2657-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
3. Закон України "Про державну статистику" від 17.09.1992 № 2614-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
4. Закон України "Про державну таємницю" від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
5. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
6. Закон України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання" 20.02.2003 № 549-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15>
7. Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" від 02.03.2015 № 222-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
8. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату України від 29.12.2009 № 498. URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/glos.htm
9. Концепція забезпечення статистичної конфіденційності, затверджена наказом Держстату від 28.07.2015 № 180. URL: http://serch.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link/FN012617.htm
10. Наказ Служби безпеки України від 12.08.2005 № 440 "Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю" (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-05>
11. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 16.12.2009 № 481. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86 "Про затвердження контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання". URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-п>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення". URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1807-2003-п>